

בגדר של 'ברוך'.

אולם אין הדבר כן, אלא שעל העבירה הוא יקבל את העונש המגיע לו ועל המצוות יקבל את שכרו. ראייה לדבר מסוגיית אישה סוטה. אם האישה המובאת לכהן להשקותה מי המרים, אכן חטאה ובגדה בבעלה עם הבעול, המים יפעלו בה וכתוצאה מכך **"וְצִבְתָּהּ בַּטָּהַר וְנִפְלְאָה יִרְכָּה"** (במדבר ה, כז) ולבסוף היא מתה. אלא שהגמרא לומדת (סוטה כ.) שיש זכות תולה ודוחה את מיתתה עד לטווח של שלוש שנים, אך בשום אופן לא תבטל את עונשה לחלוטין אלא שבסוף היא מתה באותה מיתה. הוא הדין בנידון דידן, האדם אשר יעבור חלילה על אחת האזהרות שהתורה אומרת עליהן 'ארור', גם אם יש לו מצוות רבות שבגינן זכה לגדר של 'ברוך', הרי שאלו לא תועלנה לו להינצל מהעונש המגיע לו בגין ה'ארור'.

נמצא שעל האדם להיזהר מאוד גם מאיסורים הנאמר עליהם 'ארור', ולא לזלזל בהם בטענה ש'בסך הכל זה רק ארור, ולעומת זאת קיימתי מספר רב של מצוות...! שכן לימדנו חז"ל: **"שִׁשְׁאִין לַפְּנִי לֹא עוֹלָה וְלֹא שְׂכָרָה וְלֹא מְשׁוּא פְּנִים וְלֹא מִקֶּחַ שׁוֹחַד"** (אבות פ"ד מ"ב) **"ואינו לוקח שוחד המצוה בשביל העבירה, אלא נותן שכר על המצוה ועונש על העבירה"** (ר"ע מברטנורא) כלומר, אין קיזוז בין המצוות והעבירות. אם אדם הפקיד בחשבון בנק אלף ש"ח ומשך חמש מאות ש"ח, הרי שמתקזז הסכום ונשארת לו יתרה של חמש מאות ש"ח, אולם אין הדבר כן במצוות ועבירות - הזכות נשארת זכות והחובה גם היא נשארת חובה. מובן אם כן שאפשר להיות **"מושל בתורת רבו"**, **"דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים"**, אך בד בבד ה'ארור' הרובץ עליו מכח ייחוסו לכנען נשאר שריר ובריר וקיים.

כשמתבוננים בסוגיה זו לעומק, האדם עלול ליפול באיזשהו סוג של יאוש בחשבו 'מי מסוגל לעמוד בזה?'. מה אם כן העצה להינצל מה'ארור'?

אומר הרב: העצה היא להרהר תשובה; כשהאדם חוזר בתשובה על המחדלים שלו שבגינם נכנס לגדר 'ארור', הרי שנמחל לו והוא יוצא מכלל קללה, ולמרות ש'ארור' הנאמר בתורה מפי הקב"ה חמור יותר מ'ארור' הנאמר על ידי בשר ודם, הכלל הוא ש'אין דבר העומד בפני התשובה', ולעניין זה קל יותר לעשות תשובה כלפי הבורא ולתקן את המעוות, מאשר על 'ארור' הנאמר מפי בשר ודם. באותה מידה שעבירות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר, אבל עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו, וזהו למרות שכבוד המקום חמור יותר מכבוד הבריות, כך גם גבי ה'ארור' - כלפי הקב"ה די בתשובה, מה שאין כן כלפי בשר ודם אין די בתשובה עד שירצה ויפייס את חברו, וכשאין אפשרות לפייסו כמו במקרה של נח שכבר איננו, הרי שאין דרך לבטל את ה'ארור' אף לא על ידי תשובה והכתם נשאר לנצח.

נלמד מכאן להשתדל להיות כל הזמן בכלל 'ברוך' ולהתרחק עד כמה שאפשר מכלל 'ארור', ובפרט מהגדול וחמור מכולם **"אַרְוֵר אִשִּׁיר לֹא יָקִים אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הָאֵלֶּאת לַעֲשׂוֹת אוֹתָם"** (דברים כז, כו) **"כאן כלל את כל התורה כולה"** (רש"י) וכוונת הדברים היא שגם מי שלומד ומקיים את התורה כתיקונה, אם יכול לעזור לאחרים לקיימה ואינו עושה כן הריהו בכלל 'אשר לא יקים את דברי התורה הזאת', ומי שאכן עושה כן - מרובה מידה טובה פי חמש מאות.

שבת שלום יצחק חלבה

עלון בנגינות מזמור ע"ר

בס"ד

כניסת שבת 4:04
יציאת שבת 5:18

הוצאה לאור:
יצחק חלבה 052-6025436

גיליון מס' 1035 כד' מר חשוון תשפ"ו

חיי שרה

רעיונות על הפרשה על פי תורתו של הרב אביגדור נבנצל שליט"א

כשאליעזר עבד אברהם מספר ללכן ובתואל את שיחתו עם אדונו אשר הטיל עליו את השליחות להביא אישה לבנו יצחק, הוא אומר: **"וְאָמַר אֶל אֲדָנִי אֲכִי לֹא תִלְךָ הָאִשָּׁה אֲזֻרִי"** (בראשית כד, לט) אלא שבתורה כתוב **"אֲלֵי בְלִי וְיוֹי"**, בניגוד לשיחה המקורית שלו עם אברהם, שם נאמר: **"אֲכִי לֹא תִאָּכֵל הָאִשָּׁה לְלֶכֶת אֲזֻרִי"** (שם ה) **"אולי" מלא. מה פשר שינוי זה?**

מסביר רש"י: **"בת היתה לו לאליעזר והיה מחזר למצוא עילה שיאמר לו אברהם לפנות אליו להשיאו בתו"** דהיינו, אליעזר מציע פיתרון פשוט: אם לא אמצא את האישה המתאימה שמוכנה לבוא אחרי אל הארץ הזאת, הרי שבתי יכולה להינשא ליצחק. והנה לא מוזכר בתורה וגם לא בחז"ל אם יש איזה חיסרון בבת אליעזר, ואדרבה: אם אליעזר, שהוא בעל מדרגה גבוהה, **"מושל בתורת רבו"**, **"דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים"**, מציע הצעה כזאת לאברהם אדונו, הרי שללא ספק בתו אכן ראויה להיות אשת יצחק. אולם אברהם מגיב להצעת עבדו: **"אמר לו אברהם: בני ברוך ואתה ארור, ואין ארור מידבק בברוך"** (רש"י שם) דהיינו, אליעזר בא מכנען בנו של חם בן נח שנאמר עליו: **"אַרְוֵר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֲזֻזִי"** (שם ט, כה) ממילא אין שום אפשרות לחבר שני הפכים כאלה, זרעו של אברהם שהוא 'ברוך', עם זרעו של כנען שהוא 'ארור'. ולמרות שחז"ל אמרו שאליעזר יצא מכלל ארור, שכן אמר לו לבן הארמי: **"בוא בְּרוּךְ הִי"** (שם לא), בזכות ששימש את אברהם אבינו בנאמנות, אעפ"כ זרעו עדיין בכלל ארור - **"אין ארור מידבק בברוך"**.

מכאן יש ללמוד שלא לזלזל בחומרת האיסורים שנאמר עליהם 'ארור', כגון: **"אַרְוֵר מִקְלָה אֲבִי וְאִמִּי"** (דברים כז, טז) או **"אַרְוֵר מִכָּה רַעֲיָהוּ בִּסְתֵר"** (שם כד) בטענה שאין עליהם עונש מלקות או מיתת בית דין, 'בסך הכל זה רק 'ארור'...!', שכן רואים את התוצאות המרחיקות לכת של 'ארור' הנאמר על ידי נח, כל שכן ועל אחת כמה וכמה 'ארור' הכתוב בתורה הנאמר מפי הגבורה. המשנה מתארת את מעמד הברכות והקללות שנאמרו בהר גריזים ובהר עיבל: **"ששה שבטים עלו ראש הר גריזים וששה שבטים עלו לראש הר עיבל, והכהנים והלוים והאaron עומדים למטה באמצע...הפכו פניהם כלפי הר גריזים ופתחו בברכה: 'ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה' ואלו ואלו עונין אמן; הפכו פניהם כלפי הר עיבל ופתחו בקללה: {דברים כז-טז} 'ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה' ואלו ואלו עונין אמן עד שגומרים ברכות וקללות"** (סוטה לב.) דהיינו, לפני כל 'ארור' הכתוב בפרשת 'כי תבוא', נאמר אותו עניין בלשון 'ברוך'.

שואל מו"ר הרב נבנצל שליט"א: נניח שאדם קיים את כל האמור בפרשת הברכות למעט דבר אחד, מה יהיה מעמדו? לכאורה אי אפשר לאמר שהוא גם 'ברוך' וגם 'ארור' בבת אחת, שכן לפי הכלל שלמדנו 'אין ארור מידבק בברוך' בשני אנשים, כל שכן באדם אחד; אם כן האם הוא 'ארור' או 'ברוך'?

לכאורה יש לנו כלל 'מרובה מידה טובה ממידת פורענות' (רש"י שמות כ, ו) ועל כן אדם זה אמור להיות

לעילוי נשמת אאמו"ר אברהם (אלברטו) בן מרים חלבה, יוסף הכהן בן קלרה, מרשין בן ברנרדו, אליהו בן עישה, חיים יוסף בן שרה, יעקב בן נעמי, יצחק בן צדק, דוד חי בן יפה, שלמה בן כזאלה, שלום בן שמחה, דוד הרוש בן לאה, ויצמן מור בן גורג'יה, בנימין בן נדרה, שמחה דניאל בן שמואל ושרה מרת אמי אולגה בת קלרה, רחל בת יעקב רודובצקי, יחזיקת בת שרה, תמר בת שרה, יפה ענת בת מרים ת.נ.צ.ב.ה.

המעוניין לקבל כל שבוע את העלון בדואר אלקטרוני ניתן לשלוח בקשה למייל: jalabe2013@gmail.com ללא תשלום לזיכוי הרבים

השיחה נערכה על פי הבנתו של העורך. כל טעות או חסרון יש לתלות בעורך בלבד